

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 6 października 2026 r.
znak sprawy: DZF-XIII.054.3.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację numer 19728 Pani Poseł Agnieszki Ścigaj
oraz grupy Posłów w sprawie dostępności przestrzeni publicznej i usług
publicznych dla osób z niepełnosprawnościami**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację, przedstawiam następujące informacje w zakresie
właściwości Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR).

**1. Jakie działania rząd zamierza podjąć w związku z najnowszymi ustaleniami
NIK dotyczącymi utrzymujących się barier w dostępności przestrzeni publicznej?**

Kontrola NIK do której odwołano się w interpelacji w swoim zakresie dotyczy przede wszystkim organizacji opieki nad osobami starszymi w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, a nie oceny dostępności przestrzeni publicznej. Tym samym, zakres wzmiankowanej w interpelacji kontroli NIK w większości nie dotyczy kompetencji MFIPR.

W kontroli tej wskazano na wątek braku analizy po stronie gmin sytuacji seniorów mieszkających na wyższych piętrach budynków wielorodzinnych bez wind. Temat ten jest powszechnie znany i dotyczy zjawiska wykluczenia społecznego tzw. „więźniów 4 piętra”, które narasta od lat. Między innymi z tego powodu w 2019 r. MFIPR przygotowało ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹, która określa m.in. obowiązki podmiotów publicznych w zakresie zapewniania dostępności oraz zasady koordynacji,

¹ tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1411, z późn. zm.
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20240001411/O/D20241411.pdf>

monitorowania i raportowania stanu dostępności. Obowiązujące dziś rozwiązania prawne są zatem częścią szerszych, prowadzonych od blisko dekady działań państwa na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej. Ich ważnym elementem jest realizacja programów rządowych wspierających tę tematykę. Pierwszy z nich był prowadzony w latach 2018-2025². Jego efektem były przedsięwzięcia o łącznej wartości ponad 21 mld zł, obejmujące zarówno inwestycje infrastrukturalne jak i działania szkoleniowe, edukacyjne, świadomościowe dla różnych grup zawodowych. Inwestycje te poprawiły dostępność, budynków podmiotów publicznych funkcjonujących w obszarze administracji, edukacji, ochronie zdrowia, a także budynków mieszkalnictwa wielorodzinnego.

Dzięki uruchomionemu na mocy ww. ustawy Funduszowi Dostępności, udzielono już 484 pożyczek (429 mln zł) na poprawę dostępności głównie w budynkach zarządzanych przez wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. Program przyczynił się do uruchomienia inwestycji poprawiających dostępność w ponad 1900 jednostek samorządu terytorialnego (poprzez udzielenie grantów na ten cel) oraz wypracowanie trwałych rozwiązań prawnych i organizacyjnych, dzięki którym dostępność stała się jednym z elementów funkcjonowania podmiotów publicznych w Polsce.

Wiele z działań zainicjowanych w programie jest kontynuowanych w projektach dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027. Także w projektowanym obecnie kolejnym okresie programowania 2028-2034 planowane jest dalsze wsparcie na rzecz dostępności. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej podjęło także prace nad założeniami kolejnego programu rządowego na rzecz poprawy dostępności, który miałby wesprzeć skalowanie dotychczas osiągniętych efektów i w większym stopniu zapewnić powiązanie wydatkowania środków publicznych z zachowaniem reguł dostępności.

2. Czy Ministerstwo prowadzi centralny monitoring realizacji zaleceń dotyczących dostępności wydawanych przez NIK i inne organy kontrolne, a jeśli tak, ile zaleceń pozostaje obecnie niewykonanych?

Odpowiednie rejestry i monitoring prowadzą bezpośrednio organy kontrolne, wszczynające działania sprawdzające. Działania monitorujące po stronie MFiPR opierają się bezpośrednio o art. 11 ustawy o zapewnianiu dostępności. Obliguje on m.in. do realizacji cyklicznie, co 4 lata, procesu raportowania o stanie zapewniania dostępności podmiotów publicznych w Polsce.

Wyniki raportowania przeprowadzonego w 2021 r. i 2025 r. są opublikowane na stronie: dostepnosc.gov.pl

² Program Dostępność Plus

3. Czy rząd rozważa wprowadzenie obowiązkowych terminów usuwania stwierdzonych barier architektonicznych, cyfrowych i komunikacyjnych w jednostkach sektora publicznego?

Obowiązujące przepisy, w tym głównie ww. ustawy określają obowiązki podmiotów publicznych, a także procedury działania w przypadku stwierdzenia braku dostępności. Zgodnie z art. 4 ustawy o zapewnianiu dostępności podmioty publiczne mają obowiązek zapewniać dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami m.in. „poprzez usuwanie barier i zapobieganie ich powstawaniu”. Powinny także zapewniać dostępność co najmniej w minimalnym zakresie określonym w art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Prowadzony cyklicznie monitoring pozwala śledzić zmiany zachodzące w tym zakresie w podmiotach publicznych.

Z drugiej strony, ustawa daje narzędzia egzekwowania praw osób ze szczególnymi potrzebami poprzez możliwość złożenia skargi na brak dostępności w podmiocie publicznym. Osoba która napotyka takie bariery może skorzystać z narzędzi opisanych w rozdziale 4 tej ustawy (głównie art. 30- 32). Podobny mechanizm zawarto także w art. 18 ustawy o dostępności cyfrowej, który dotyczy barier w tym zakresie. W przypadku obu ustaw wskazane są dokładne terminy, obligujące podmiot publiczny do reakcji na złożone wnioski o zapewnienie dostępności (14 dni lub maksymalnie 2 miesiące) lub żądania zapewnienia dostępności (7 dni lub maksymalnie 2 miesiące) i dające prawo do wniesienia skarg jako kolejnego środka nacisku na podmiot publiczny w celu usunięcia barier. W przypadku ustawy o zapewnianiu dostępności pozytywne rozpatrzenie skargi wiąże się z wydaniem przez Prezesa PFRON jako organu właściwego, nakazu zapewnienia dostępności indywidualnie określającego termin usunięcia barier. W obu ustawach przewidziano też możliwość nakładania kar finansowych na podmioty nie stosujące się do wydanych nakazów lub w sposób nieuzasadniony i uporczywy nie zapewniające dostępności.

4. Czy planowane jest zapewnienie dodatkowego finansowania dla jednostek samorządu terytorialnego, które nie są w stanie usunąć istniejących barier ze środków własnych?

Środki na poprawę dostępności są oferowane jednostkom samorządu terytorialnego i innym podmiotom publicznym od wielu lat, m.in. poprzez wsparcie w programach rządowych i dystrybuowane w szczególności poprzez konkursy i projekty dofinansowane ze środków w ramach Funduszy Europejskich. Finansowane są zarówno projekty bezpośrednio ukierunkowane na usuwanie barier, jak i szersze inwestycje publiczne, w których dostępność jest jednym z wymaganych elementów. W obecnej perspektywie finansowej 2021-2027 projekty współfinansowane z Funduszy Europejskich są objęte „zasadą równości szans i niedyskryminacji” oraz „Standardami dostępności” dla polityki spójności. Dzięki temu, samorządy mogą ubiegać się o środki europejskie na poprawę dostępności w ramach realizowanych inwestycji publicznych.

Przykładem wsparcia bezpośredniego tego zakresu są konkursy: „Dostępny samorząd – granty”³, „Dostępny samorząd 2.0”⁴. Samorządy otrzymały w nich zarówno szkolenia i doradztwo oraz granty na przedsięwzięcia poprawiające dostępność budynków czy działania z obszaru dostępności informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej. Niezależnie od tego, środki na poprawę dostępności trafiły do różnych podmiotów publicznych, działających w strukturach JST takich jak np. szkoły (184), placówki podstawowej opieki zdrowotnej (277), szpitale (78), instytucje kultury (164). Finansowanie podobnych przedsięwzięć jest kontynuowane w perspektywie 2021-2027 (np. wsparcie dla placówek ambulatoryjnej opieki specjalistycznej).

5. Czy rząd rozważa zmianę zasad finansowania inwestycji publicznych w taki sposób, aby uzależnić możliwość uzyskania części środków publicznych od wykazania zgodności inwestycji z zasadami projektowania uniwersalnego i dostępności?

Mechanizmy wiążące realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków publicznych z wymaganiami dostępności już funkcjonują w zakresie realizacji projektów z udziałem środków europejskich. Jak wykazano w pkt 4, zagwarantowanie stosowania standardów dostępności jest elementem koniecznym do pozyskania dofinansowania ze środków europejskich. Reguła ta obowiązuje zarówno podmioty publiczne jak i prywatne.

Dodatkowo, obowiązująca podmioty publiczne ustawa o zapewnianiu dostępności w art. 4 ust. 3 wprowadziła obowiązek określania w umowie warunków służących zapewnieniu dostępności przy zlecaniu lub powierzaniu podmiotom niepublicznym realizacji zadań publicznych lub udzielaniu zamówień publicznych.

Także w art. 100 ust. 1 Prawa zamówień publicznych⁵ podkreślono, że w przypadku zamówień przeznaczonych do użytku osób fizycznych opis przedmiotu zamówienia sporządza się z uwzględnieniem wymagań dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, chyba że nie jest to uzasadnione charakterem przedmiotu zamówienia.

Tym samym, na poziomie zarówno rozwiązań prawnych istnieją już rozwiązania wiążące możliwość realizacji nie tylko inwestycji, ale szerzej – różnego rodzaju działań będący przedmiotem zadań lub zamówień publicznych – do konieczności zagwarantowania ich dostępności. Problemem jest niewystarczający poziom wdrażania przepisów i stosowania przez niektóre podmioty publiczne, co potwierdzają kontrole NIK. Wymaga to dalszych działań edukacyjnych i monitoringowych, które są sukcesywnie prowadzone.

³ finansowany z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

⁴ finansowanym z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

⁵ tekst jednolity Dz.U. z 2026 r. poz. 793

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20260000793/O/D20260793.pdf>

Dodatkowo, działania zapewniające większe powiązanie wydatkowania środków publicznych z wymaganiami dostępności (np. poprzez kryteria dostępne lub premiujące w konkursach resortowych) przewiduje się również w założeniach kolejnego programu rządowego na rzecz poprawy dostępności.

Z poważaniem

z up. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/